

FÖNSTER
FOLDRAR &
FILER
sid.3

MODEM
sid.5

MIDI
sid.6

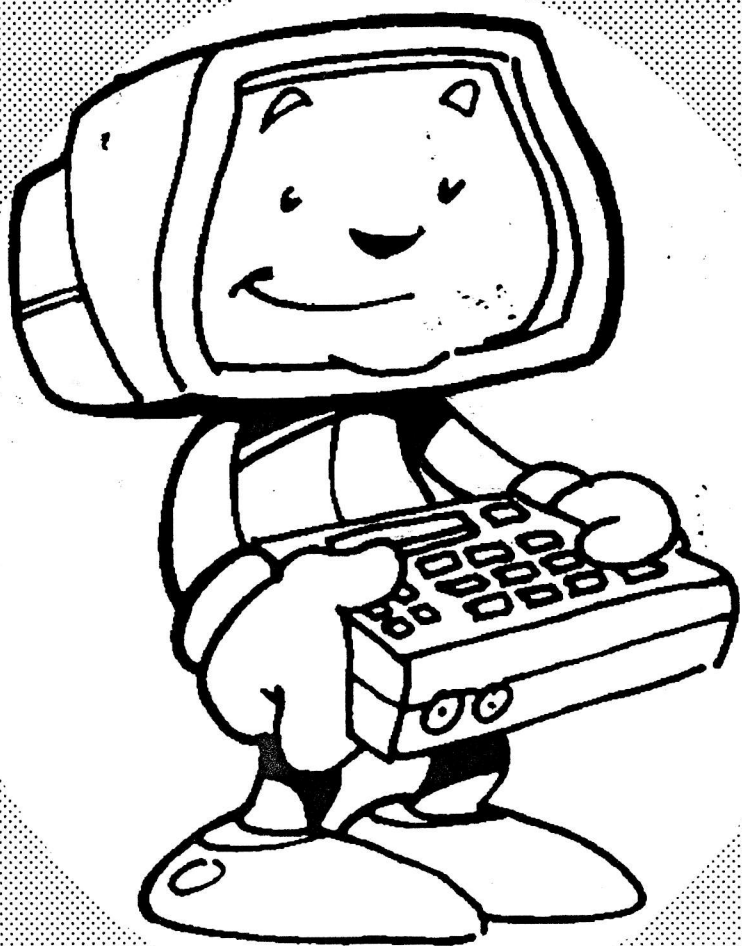
SPEL
sid.8

KÅSERI
sid.9

KLUBB –
SIDA
sid.10

PD – LISTA
sid.11

ÅRSMÖTE
se bilaga



Public Domain, Shareware och Freeware

NU ÄR DET DAX IGEN!

Vi fick några reaktioner på den förra tidningen, och alla var mycket positiva. Men, det skulle vara trevligt om vi blev några fler som arbetade med tidningen, eller som kunde hjälpa till med att svara på brev och frågor för klubbens räkning. Så, även i detta nummer ber jag DIG att hjälpa oss med vad DU kan. Det kan vara i form av artiklar i tidningen, eller kunskap om program som DU är bättre än oss på. (Vi är ju inga supermänniskor).

Klubbens bas är numera inkopplad, och har tel.nr. 031- 82 03 04. Vi har även en direkttelefon till klubben, "SAK-direkt", tel.nr. 031-88 08 10, som mestadels har en telefonsvarare, och dit kan du ringa och ställa dina frågor, eller erbjuda din hjälp. Lämna ditt namn, tel.nr. och medlemsnummer så hör vi av oss.

Vi har numera också inhandlat en scanner, för att kunna erbjuda dig tjänsten att omsätta text, bilder och foton till för din dator mer lättförståeliga ettor och nollor. Detta mest som en service för alla medlemmar, men mer om detta i en annan artikel.

Som du förstår, så är det mycket på gång, men utvecklingen av klubben kan bara ske med medlemmarnas medverkan.

Det drar snart ihop sig till årsmöte, och vi i styrelsen hoppas på att många har möjlighet att närvara personligen. Årsmötet sker den 29 mars kl.1900.

PD-biblioteket har förnyats som du ser i PD-listan, och där finns fortfarande mycket att göra i framtiden, med vad vill DU som medlem egentligen ha???

Som du ser, finns det hur mycket som helst att göra. För att klubben skall bli den bästa, så vädjar jag till DIG att hjälpa till. EN FÖRENING BLIR ALDRIG BÄTTRE ÄN SINA MEDLEMMAR!

Vi hörs, eller hur?

Lars-Bertil

Det finns en rad program som man stöter på i olika public domain-kataloger, som inte är public domain. Programmen kallas för shareware eller freeware. Vad innebär det och vad innebär public domain? Vi skall försöka reda ut begreppen.

Vad innebär PD?

En programmerare märker att det inte finns ett program som han skulle behöva. Kort sagt; han gör ett. Han (det är oftast en kille) inser att programmet är för litet för att vara kommersiellt gångbart, och bestämmer sig för att göra mänskligheten en stor tjänst genom att ge bort det. Han låter sitt program bli "public domain", dvs allmän egendom. Och allmän egendom betyder ju att ALLA äger det, och kan göra vad de vill med programmet. Man kan översätta, ändra, sälja, distribuera det som man vill. Naturligtvis har programmet en upphovsman som skall ha äran av att ha gjort programmet, men han har inga andra anspråk, mer än att få ståta med sitt namn.

SHAREWARE

Plötsligt hittar du ett program med undertiteln "SHAREWARE". För en billig penning erhåller du från oss en diskett med ett utomordentligt bra program som du hittat i vår lista, och som du kommer att använda. Men programmet är INTE gratis. Varför inte? Jo, programmeraren har slitit och arbetat på vinden (källaren?) under en lång tid och vill ha lite lön för mödan. Han inser tyvärr att det är ingen idé att göra en tryckt manual till programmet, med snyggt etikett till disketten, och sedan ge ut det med hjälp av någon

större data-distributör; marknaden är för liten och behovet av hans program är inte så stort. Istället hoppas han på användarens välvilja, på DIG. Om du tycker programmet är bra och använder det, så är det meningen att du skall betala den summa som är angivet i "read me"-filen på disken. Och det skall du göra. Dels får du nyare och bättre versioner av programmet (han fortsätter att utveckla det, på väg till den rent kommersiella versionen 1.0), dels skickar han dig kanske en liten manual, som tack för ditt bidrag. Många programmerare har gjort sig en smärre förmögenhet på detta och det är de värda. De summor som anges i "läs mig"-filerna är så anspråkslösa och vi behöver "en himla massa fina program". Kort sagt, SHAREWARE betyder att om använder du ett sådant program, SKALL du betala för att få använda det. Dessutom blir du registrerad och kan kontakta programmeraren och få hjälp och svar på dina frågor.

FREWARE

Program som är FREEWARE är gratis, med den skillnaden att programmeraren äger alla rättigheter. (UNITERM är ett sådant). Du får inte sälja programmet, eller ändra och översätta utan hans skriftliga tillåtelse, men du får kopiera det till dig och dina kompisar. Du får också gärna skicka ett bidrag till honom. Även om killen skulle få ut programmet på den kommersiella marknaden, är det ändå väldigt lite utav den totala försäljningssumman som går tillbaka till honom. Och nu får du chansen att skicka DIREKT till honom. Gör det.

red.

Formatering, Kopiering & RAM-diskar

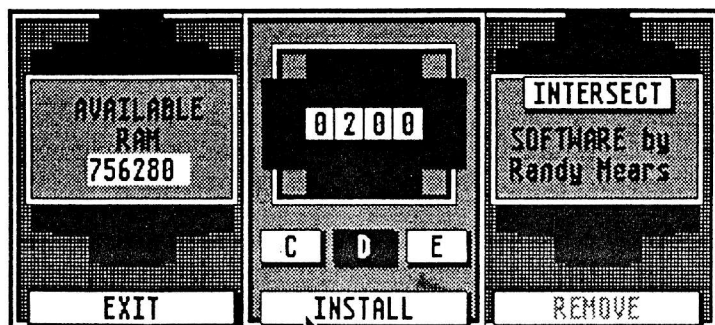
I det här avsnittet skall vi titta på hur man kopierar filer på ett lätt sätt om man bara har en diskdrive. Dessutom visas ett program som kopierar snabbare och mera effektivt än desktopen och som även kan formatera en diskett, så att den rymmer mer än 360/720Kb. Filediteringen som utlovades i förra numret, har av utrymmesskäl flyttats till ett kommande nummer.

RAMDISKKOPIERING

Att kopiera flera filer från en diskett till en annan är, pga operativsystemets uppbyggnad, en omfattande och tröttsam process om man bara har en diskdrive. Det till synes oändliga skiftandet av disketter kan ge upphov till förslitningsskador inte bara på handleden, utan också på humöret och välbefinnandet. För att undvika detta besvär skall vi, med hjälp av en ramdisk, lura datorn att tro att vi har två externa diskdrivar. Ett ramdiskprogram installerar en elektronisk diskdrive i datorns interna RAM-minne, därav namnet RAM-disk. En sådan drive försvinner givetvis när vi stänger av datorn. Vissa ramdiskar, som t.ex. Maxidisk (finns i PD-biblioteket) kan däremot klara av en reset (varmstart). Vi ska i den här artikeln använda programmet Intersect som finns på vår "START-diskett".

Intersect är inte en reset-säker ramdisk, men man kan å andra sidan ta bort disken, utan att behöva starta om datorn. Principen för installation och användning är i stort sett densamma för alla ramdiskar, så du kan följa artikeln även om du skulle ha en annan ramdisk. Det finns även speciella program för att kopiera filer utan att använda ramdisk, t.ex. Filecopy (finns i PD-biblioteket), men i den här artikeln tar vi bara upp ramdiskmetoden.

STARTA INTERSECT

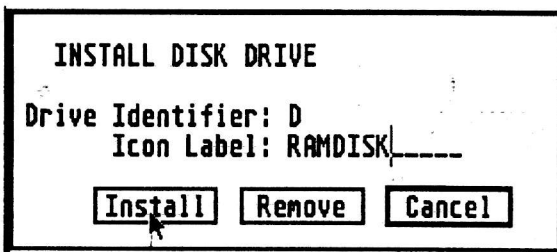


Intersect RAM-disk

Eftersom Intersect-programmet består av en ACC-fil, ser vi till att det ligger fritt i diskettens rotkatalog, innan vi startar upp (bootar) datorn med disketten ilagd. När vi fått fram desktopen, tittar vi under **Desk** och ser då att programmet installerats i menyn. Genom att i menyn klicka på programmets namn (Intersect) får vi fram en dialogruta, där vi kan bestämma storleken och starta programmet. Dialogrutan är indelad i tre sektioner (se bild). Den vänstra sektionen visar hur mycket minne som finns tillgängligt och har även en knapp (**EXIT**) för att du skall kunna gå ur programmet utan att behöva göra någon installation. Storleken på RAM-disken ställs in genom att klicka ovanför (ökning) och under (minskning) siffrorna i mittsektionen. **C**, **D** och **E** knapparna använder man för att sätta en beteckning på den desktops-ikon som skall användas av RAM-disken. **INSTALL**-knappen klickar man sedan på för att installera RAM-disken i minnet. **REMOVE**-knappen används för att ta bort RAM-disken, när man är klar med den.

INSTALLATION

Vi ställer nu in en storlek på t.ex. 200 Kb och ger disken beteckningen **D** och klickar därefter på **INSTALL**. Innan vi återgår till desktopen, får vi ett fänigt meddelande om att inte glömma att ta bort RAM-disken vid ett ev. byte av skärmutplösning. Tyvärr är inte installationsprocessen slut i och med detta, eftersom vi ännu inte har någon



ikon som symboliserar RAM-disken synlig på desktopen. För att skapa sådan ikon, går vi tillväga på följande sätt:

1. Markera ikonerna för diskdrive A, genom att klicka en gång på den så att den blir svart.

2. Välj **install diskdrive** under menyn Options (installera diskenhet för er med svensk TOS).

3. Skriv in beteckningen **D** och namnet **RAMDISK** (använd piltangent för att flytta rad) i den dialogruta som nu dyker upp. Klicka sedan på **INSTALL** (installera). Se bild.

En ny disk-ikon med namnet RAMDISK och beteckningen **D** dyker nu upp bakom **A**-ikonerna och vi flyttar den till lämplig plats, genom att dra den med musen. För att vi nu skall slippa utföra steg 1-3 ovan varje gång vi vill installera en RAM-disk, klickar vi nu på **SAVE DESKTOP** under menyn Options ("spara ändringar" i svensk TOS). Eftersom vi nu har sparat inställningarna i en speciell **desktop.inf**, så kommer **D**-ikonerna automatiskt att visa sig varje gång vi bootar datorn med denna diskett.

SJÄLVA KOPIERINGEN

För att nu kopiera filer från en diskett till en annan gör vi som vanligt, men tar omvägen över **D**-ikonerna. Alltså, vi markerar de filer vi vill kopiera på disketten i A-driven och flyttar dem till ramdisk-ikonerna D. När den kopieringen är färdig, stoppar vi in disketten som filerna skall kopieras till i A-driven, och

(forts. nästa sida)

I begynnelsen var

(forts. Formatering ...)

A-ikonen. När detta väl är klart lutar vi oss tillbaka i stolen, tänder en cigg, och känner välbehag och njutning över allt onödigt arbete vi besparat oss.

FORMATERING

En nyinköpt diskett är egentligen bara en rund skiva, belagd med ett tunt magnetiserbart skikt, och för att operativsystemet skall veta var någonstans på disketten det kan spara och hämta data, måste man förbereda den. Det är detta som är formatering. När man formaterar disketten, lägger man helt enkelt ut koncentriska spår på den. Spåren styckas i sin tur upp i delar (sektorer). Dessutom upprättas ett register, som bl.a. talar om för operativsystemet de antalet spår och sektorer disken innehåller, var de finns, samt om den är enkel- eller dubbelsidig. Varje sektor på en ST-disk har en storlek av 512bytes. Antalet sektorer per spår och antalet spår kan däremot variera beroende på formateringen. Spåren börjar räknas, som så ofta i datorvärlden, från siffran 0 och inte som naturligt är från 1. 83 spår betecknas alltså som 0 - 82. *Ce la vie!* Standardformatet, dvs desktopens formatering av en diskett, är 80 spår med vardera 9 sektorer per sida. Detta ger en enkelsidig diskett en kapacitet av 360Kb (80 spår x 9 sektorer x 512bytes = 368640 bytes) och en dubbelsidig 720Kb (80 x 9 x 512 x 2 = 737280 bytes). En Kilobyte (Kb) är lika med 1024bytes (737280/1024 = 720Kb). För oss med dubbelsidiga drivar finns ett enklare sätt att räkna. Multiplicera antalet spår med antalet sektorer och du får fram kapaciteten i Kb. (83 spår x 10 sektorer = 830Kb).

SPECIALFORMAT

Nu kan man, om man använder speciella formateringsprogram, eller som i vårt fall Fastcopy, göra disketter med fler spår och sektorer och därmed få plats med mera data på varje disk. Dessa diskar kan man dock inte kopiera med hjälp av desktopen. En nackdel med att göra disketterna större, är att man löper risk att förlora data genom att diskdriven inte klarar att läsa/skriva, eller genom att diskettkvaliteten inte är den bästa. Ju större man gör disketten desto högre risk! Själv använder jag sällan mer än 81 spår och 10 sektorer (810Kb). För den girige finns i vårt PD-bibliotek programmet Hyperformat, som ger över 900Kb per disk.

Välj en funktion!

FastCopy 2.00 -- H.Backshat 870528 (Kapten Blatte fix).

0000000000111111112222222222333333334444444455555555666666667777777788888888
0 1234567890 1234567890 1234567890 1234567890 1234567890 1234567890 1234567890 1234567890 1234567890 x10
x1

Välj funktion: **Kopia** Scan Format Bibliotek SLUTA

Visa grafiskt?: **på** av
Formatera dest.: **ja** ej
Verifiera: **ja** ej
Diskfelsinfo: **ja** ej
Originaldiskett: **A:** B:
Destinat.disk: **A:** B:

Sätt diskkonfiguration
Enkelsid **Dubbelsid**
Sektorer: - **09** +
Börja vid: - **00** +
Sluta vid: - **79** +

Flera kopior?:
- **01** +
Sida:
Spår:
Status

FASTCOPY

Med på vår START-diskett finns ett kopieringsprogram som heter Fastcopy. Detta program kopierar snabbare än desktopen och kan även klara av disketter som inte har desktopens standardformat. Man behöver inte heller använda förformaterade disketter. Programmet kan även användas för att formatera disketter, så att de rymmer mer än standardformatet. Däremot klarar det inte av att kopiera disketter med kopierings-skydd. För det ändamålet behöver man ett kraftigare program, t.ex. "Bitte Ein Bit" som finns i klubbens PD-bibliotek.

Att använda Fastcopy är skäligen enkelt. För att starta programmet klickar du bara på program-ikonen, och väljer sedan någon av nedanstående funktioner. Tex. om du vill kopiera, så klickar du på **Kopia** och följer sedan instruktionerna i dialogrutorna.

FUNKTIONER

Kopia: Klicka här när du vill starta kopieringen och följ sedan anvisningarna i dialogrutorna.

Scan: Kontrollerar innehållet på disketten.

Format: Så länge diskfels-info är "på", är denna funktion grå, dvs ej valbar. Det är här du formaterar disketter och du ställer in det antal spår/sektorer du vill ha på dem under **sätt diskconfig.** Max är 85 spår/10 sektorer (850Kb).

Bibliotek: Visar diskettens fil-innehåll. Får inte allt plats i rutan, kan du scrolla med <Return> eller <pil ner>.

SLUTA: Går ur programmet, men om du vill avbryta en pågående process,

gör du det med **Esc**-tangenten.

INSTÄLLNINGAR

Tyvärr har ett fel begåtts vid översättningen till svenska. Det som kallas **diskfels-info** är nämligen en helt annan och mycket viktigare funktion. Vad som döljer sig bakom det felaktiga namnet är en finess, som gör att programmet automatiskt ställer in rätt diskformat vid kopieringen. Mycket bra! Om funktionen inte är på, måste du ställa in originaldiskettens antal spår/sektorer/sidor i **sätt diskconfig.**

Visa grafiskt: Visar hur programmet arbetar.

Formatera dest.: Programmet formaterar destinationsdisketten, dvs den diskett som kopian hamnar på. Kopieringen går snabbare om du använder en redan formaterad diskett.

Verifiera: Programmet kollar så att inga fel begås vid kopieringen. Kopieringen går fortare med funktionen avslagen och det är sällan något fel begås, men ändå. **Originaldisk:** och **destinat disk:** Du som är lycklig nog att ha två drivar kan här ställa in var du vill ha originaldisketten resp. kopian (destinationsdisketten).

Flera kopior?: Om du vill göra mer än en kopia av ett original ställer du in antalet här.

För dig som vill veta mera om datorn/programmen fungerar samt hur man handskas med dem, och på köpet vill ha en stunds underhållning, så kan jag varmt rekommendera "ST-boken" av Andreas Ramos. Du kan köpa den från oss till det facila priset av 240kr.

Att ha eller inte ha - MODEM!



I förra artikeln skrev jag lite om hur man bär sig åt att komma i kontakt med en databas, med hjälp av ett modemprogram. Denna gång skall jag skriva lite om varför man skall skaffa sig ett modem och vad man kan använda det till.

Svaret brukar bli: - Att komma i kontakt med en databas. Det är det vanligaste användningsområdet, men det finns så mycket mer. Egentligen är det bara (nästan) din fantasi som sätter gränserna för vad du kan göra. Databaserna används vanligtvis för att "prata i", d.v.s. att man skriver brev till varandra, och att hämta program som inte är copyright skyddade. Dvs program som är fria att använda utan kostnad. Det kan vara spel, nyttoprogram, kommunikationsprogram, demoprogram m m. Du kan, beroende på basens inriktning, diskutera olika saker med andra användare, osv. Du kan sända brev, som i vissa fall automatiskt överförs till andra baser via det s.k. Fido-nätet (ca 150 baser anslutna). På så sätt kan ett brev från dig spridas väldigt snabbt över stora delar av Sverige. Det finns en mängd andra möjligheter att utnyttja i en bas. Många baser har t ex on-line spel, datorspel, där du spelar mot andra användare i basen.

Olika inriktningar

Om vi skall utveckla lite om inriktningarna hos databaserna så är det så att vissa baser endast är avsedda för användare av en speciell datortyp. Andra baser kanske endast håller på med grafik. En del baser har endast mötesareor

(meddelande areor, där du kan läsa och skriva brev). Dessutom finns det baser som nästan uteslutande har inriktningen utbyten av spel, nyttoprogram etc etc.

Inte bara till baser

Kan man ha ett modem till något annat? Svaret är JA, det kan man. Man kan sända program direkt mellan två modem, vilket naturligtvis är mycket praktiskt. Du och kompisen kanske håller på att utveckla ett program tillsammans. Istället för att springa emellan sig, så ringer du bara upp honom och sänder över ditt arbete. Bor ni inte på samma gata utan måste sända det med posten, så blir vinsten ännu större. Man kan också använda modemmet till att spela med varandra, då det finns flera program som har den möjligheten. Tänk bara att kunna spela Falcon med kompisen i andra änden av stan via modem. Vad häftigt!!

Modemet kan också användas till ett intelligent tjuvlarm. Du kopplar datorn till ett interface (en pryl man kopplar mellan datorn och alarmet), och modemmet. När du är på landet, tar du bara fram din lilla bärbara dator och ringer hem så kan du kolla att allt står rätt till.

Varför sitta inomhus?

Du kan även koppla ett modem till mobiltelefonen. Tänk dig själv en varm sommardag, blå himmel, kvittrande fåglar, och så du förstår med din mobiltelefon, Portfolion och ett batterimodem ute i naturen, så kan du komma i kontakt med

tusentals olika databaser i världen. Det är ju perfekt att sitta och programmera ute i naturen, eller på stranden.

Vad skall jag köpa?

Obs! En viktig grej du bör tänka på är att köpa ett "riktigt" modem med en gång. Det skall flera hastigheter och vara Hayes-kompatibelt. Köp inte ett modem med enbart 300 bauds hastighet! Låt oss säga att det tar 10 min. att hämta en fil i 2400 baud, då tar det 20 min. i 1200 baud, 40 min. i 600 baud, och hela 80 min. med 300 baud! Det är lite skillnad på 10 minuter och 1 timma och 20 minuter vilket du snart inser när du får din tele räkning. Ett modem som kan "allt" kostar inte mer än 1500-2000 kr idag.

Vi kan hjälpa till med rabatt på modem, OM det kommer in 10 eller fler beställningar. Ring "SAK-direkt!": 031-88 08 10. Ju fler som beställer desto billigare modem.

S.A.K:s bas öppnad!!!

Vi har nu fått igång vår egen databas på tel: 031-82 03 04, 8 bitar, ingen paritet, 1 stoppbit, hastigheterna 1200-2400 baud.

Nästa gång så tänkte jag ta upp mer tekniska detaljer om modemmet och basen. Välkommen på bas-telefonen 031-82 03 04.

Jonni RutgerSSon

MIDI "for beginners"

MIDI betyder "Musical Instrument Digital Interface" och brukar kallas för syntarnas "esperanto". Kort sagt, ett både mjukvarubaserat och hårdvarubaserat system för kommunikation mellan syntar, trummaskiner, datorer, mm.

MIDI kom ut på marknaden 1983, och det är viktigt att känna till, eftersom det finns en del syntar som tillverkades innan, och därför saknar MIDI. Jag tänkte försöka förklara delar av denna nya "djungel" av facktermer och utrustning, eftersom många tycker att det verkar svårare än vad det är. Om du bestämmer dig för att satsa på MIDI, blir det ytterligare en kännbar utgift, men skam den som ger sig! Dessutom har priset på program och syntar rasat i en oerhörd fart, och på den begagnade marknaden finns mycket att välja på. (Min synt kostade 14 000:- för drygt två år sedan; idag kostar den begagnad runt 6 500:-, snyft). Men nu till saken.

Istället för att först förklara lite om MIDI, tänkte jag beskriva olika typer av MIDI-program. Jag menar, om du inte är inbiten "MIDIot", och märker att du inte har någon som helst användning för MIDI, så behöver du ju inte läsa resten av artikeln.

MIDI-programmen har jag delat in i sju delar:

1. SEQUENSER-prg. Seq. kan liknas vid en bandspelare av MIDI-info. Du spelar på en synt, "spelar in" på S. och "spelar upp" informationen, dvs. programmet får synten att spela det du spelat in. Du kan öka och minska hastigheten på låten utan att tonhöjden ändras och du kan gå in och ta bort, flytta eller



lägga till toner, kopiera, transponera, "tajta upp" det orytmiska (Quantize), ja i princip allt. Försök det med en bandspelare!!

Till Sequensern kan man koppla en mängd syntar, trummaskiner och annan kringutrustning, och få allt att fungera och spela samtidigt. På något sätt är Seq. en dirigent, som inte låter själv, men som delar ut noter och direktiv och får sin (stora eller lilla) orkester att låta! Programmen kostar från 40:- (32-kanalig seq från vårt PD-bibliotek!!) till 4000:-.

2. SYNTEDITOR-prg.

Det är inte bara hur man spelar som går att ändra. Till varje synt på marknaden finns i regel ett program, där man kan komma åt

Dr. T. presents CAGED INSTRUMENTS P-50 EDITOR (c) 1987 by Robert Helvin	31 Classical Horn 32 Panflute 33 Tuba 34 Valve-Brass 2 35 Stab Brass 36 Mallet Horns 37 Slow Brass Sweep 38 Slopian Brass 39 Tenor Saxophone 40 Alto Saxophone 41 Soprano Saxophone 42 Flauto in Soprano 43 Flute-Blow 44 Squeeze de Sax 45 Harmonica 46 Whistling Soldiers 47 Flute-Piccolo 48 Oboe 49 Bassoon 50 Clarinet 51 Ocarina 52 Breathing Pipe 53 Calligae 54 Habi Sabi	61 Synth Lead 1 62 Synth Lead 2 63 Briltttery 2 64 5th Lead Synth 65 Amazing Solo 66 Synth Lead 2 67 Bethan Low 68 Taj Mahal 69 Nam and Organ 70 Slow Rotor 2 71 Slow to Fast Rotor 72 Good and Old Days 73 Percussive E-Organ 74 Slap Bass and Organ 75 Pipe Organ 76 Heird Organ 77 Star Peace Chorus 78 Space Voices 79 Thinful 80 VXX Harmonium 81 Android 82 Nuns 83 Pressure Pad 84 Digital Sound	FILE F1 edit F2 system F3 load file F4 save file F5 tone load F6 copy F7 move F8 swap F9 store F10 get all F11 send all F12 print F13 format F14 quit
---	--	--	---

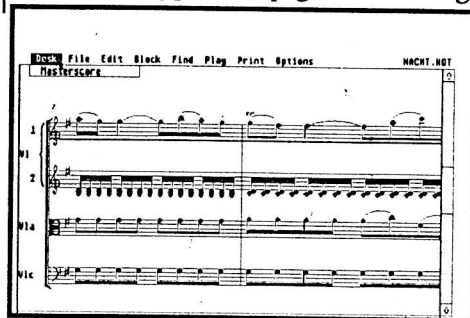
D-50 editor från Dr. T.

att ändra och spara syntens olika inställningar eller parametrar som det heter. De flesta syntar har ett alldeles för litet fönster (display) för kunna visa ett ljuds alla parametrar. Men med programmet får man på monitorn en översikt över alla parametrarna samtidigt. Och om man tröttnar på att göra egna ljud,

kan man låta programmet "slumpa fram" nya! Man får dessutom plats med mängder av ljud på en diskett för 10:-. "Spartillsatserna", som man sätter direkt i syntarna, kostar runt 500-600:-.

3. NOTSKRIVNINGS-

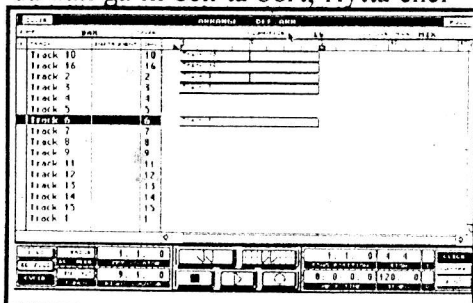
prg. Programmen kan vara rätt olika. En typ av N-prg använder sig



Masterscore tar info från seq-prg.

huvudsakligen av filer från sequenser-prg, dvs omvandlar seq-filerna till noter. Då vet man redan hur låten låter, och man har på sätt och vis "spelat in" noterna tidigare. På en annan typ av N-prg "klickar" man på notsymboler, och "drar" dem på plats på notlinjerna med musen. På vissa prg går det inte att höra hur låten låter, dvs hur man "skrivit" på notlinjerna. En del N-prg tillåter text (lyrics) under eller över notlinjerna, vissa prg inte. Tänk också på att flera Sequenser-prg har notskrivning! Du bör alltså tänka på vilka behov du har, hur snyggt programmen skriver ut (det skiljer sig en hel del) och hur dina rika släktingar mår.

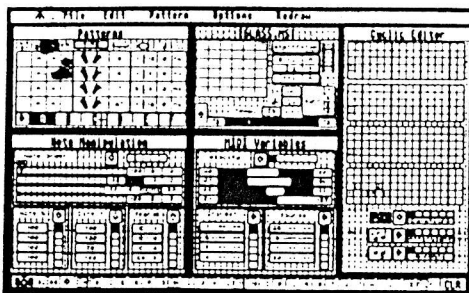
(forts. nästa sida)



CUbase, seq-prg från Steinberg

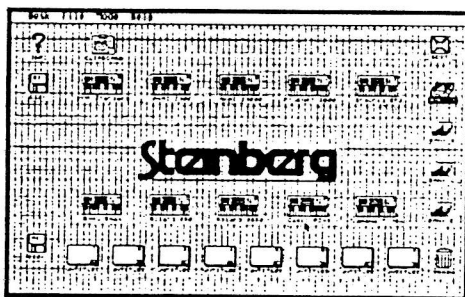
"MIDI" for beginners

4. KOMPOSITIONS-prg.



M från Intelligent Music.

Tro inte att du lär dig komponera här! Men det finns prg som lägger ett trumkomp, baskomp, ackord till den lilla melodisnutt du skrivit eller spelat in! Du kan ganska snabbt få låten i rock-, tango-, eller sambastil. Andra K.-prg ändrar din melodi eller tema, slumpar, vänder och vrider på det. K.-prg är olika på det sättet att de är gjorda för att passa en viss typ av musik.



Avalon, ett kraftfullt samplerprogram.

5. SAMPLINGS-prg.

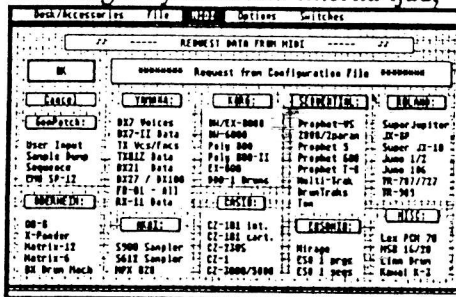
Nu pratar(?) jag inte om vanliga syntar utan om samplingssyntar. "Sample" betyder prov, dvs man tar ett ljudprov med en mikrofon, omyndlar mikrofonens analoga signal till digital information med en A/D-omvandlare, överför informationen till ett program i synten som lägger ut ljudet (eg. info om ljudet) på tangenterna. Med S.-prg kan man ändra, vända, loopa, och spara ljudet på diskett. Vissa S.-prg är knutna till en viss samplingssynt, andra prg hanterar en mängd syntar. Att göra egna



samplingar är rena lekstugan för vuxna pojkar; jag har hört både James Brown vråla, som toalettbrus och kokande ärtsoppa. (Har vi ett SAMPLER-program i PD-biblioteket? Se listan!!!)

6. MIDIDUMP-prg.

Med M.-prg dumpar man ALLA parametrar som synten har, s.k. "system exclusive-message". I detta ingår syntens alla interna ljud,



GenPatch, ett utmärkt dump-prg.

MIDI-inställning, controllers, mm. Har man spelat in en låt till en sequenser, kommer inte seq. ihåg alla inställningarna på synten utan bara en viss utvald info. (De dyrare S.-prg har naturligtvis även dump-funktionen i programmet). Därför tömmer man syntinformationen efter att man är klar med inspelningen, och "tömmar den tillbaka" nästa dag när man skall fortsätta arbeta. På så sätt slipper man ställa in synten på nytt (vilket ljud på vilken MIDI-kanal?... volymen?...).

(Och NATURLIGTVIS ligger ett MIDIDUMP-prg på samma PD-diskett som Sequenserprogrammet! Se PD-lista i tidningen.)

7. RIT-prg?!!

Jodå, är du bra på att rita kan du också spela!! Detta är inget skämt, men får ändå räknas som lite udda, vid sidan av de andra MIDI-programmen. MIDIDRAW kallas programmet, och man ritar och programmet översätter teckningen till MIDI-info. I reklamen står det att "om du ritar ett träd som faller, kan du nu också HÖRA hur det låter!.....Fan tro't.



Vad behöver du för utrustning?

För att besvara frågan krävs en kort förklaring: Jag utgår ifrån att du vill använda din ST med lämplig programvara, och någon form av synt. En synt består egentligen av två separata delar: dels en STYRDEL, som man spelar på, och som skickar MIDI-info vidare, dels en LJUDEL, som tar emot MIDI-info och som skickar en analog signal till förstärkaren.

Styrdelen brukar bestå av en klaviatur, dvs svarta och vita tangenter, men kan också bestå av vad som helst som går att omvandla till MIDI-info. Idag finns MIDI-gitarer, -dragspel, -fiol, -saxofon och -trumpet, dvs instrument som man kunde koppla till både dator, synt och fristående sequenser! Och än har vi inte sett slutet!

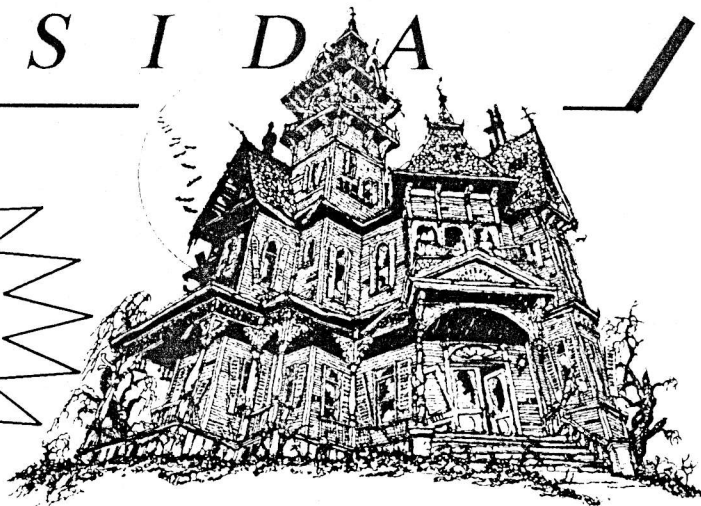
Ljuddelen är oftast inbyggd i en synt med klaviatur, men ett ekonomiskt alternativ är syntmodulen, som kan beskrivas som en synt i en liten låda eller rack utan tangenter.

Sammanfattar jag detta, blir slutsatsen att du behöver en typ av styrdel, vanligtvis en klaviatur eller tangentbord. Denna kopplar du till ST:s MIDI IN-uttag, som sitter på datorns vänstra sida. Från ST:s MIDI OUT-uttag skickar du MIDI-info till de olika ljudalstrande syntarna/modulerna. Syntmodulen, till skillnad från många klaviatursyntar, brukar ha en uppsättning trum- och rytmljud inbyggt, som man spelar på med styrdelen. (Apropå ingenting, har vi ett PD-prg med en enkel trummaskin innehållande samplade ljud?! Jovisst!!)

Ja, detta var lite omkring MIDI. I nästa nummer går jag in mera på hur MIDI fungerar. Och naturligtvis skulle det vara roligt med lite frågor, tips och kommentarer från dig, SAK-medlem. Jag betalar ju också medlemsavgiften. Skriv det kända latinska uttrycket från Caesar: -"VENI, VIDI, MIDI" (jag kom, jag såg, jag lirade synt!) på kuvertet. Vi hör!!

MIDI-LASSE

En himla många bra speltips!



Hej spelfantast!

Då var det dax igen med mera speltips. Och dax för en liten rättelse i förra numret: Nebulus. Skriv HELLOIAMJUMP så får du evigt liv.

Tycker ni om speltips, eller är ni trötta på dem? Ett (!) brev fick vi som svar på förra numret, och det av en medlem som hoppades att vi inte skulle skriva för mycket om spel! Men ni andra skall få några tips ändå. Här kommer dem:

CARRIER COMMAND

- 1.Välj tecken för att lasta valrossarna
- 2.Ta fram missilerna och ställ dem på 9
- 3.Lasta missilerna på valrossen
- 4.Ta fram lasern och lasta på den också
- 5.Ta sedan och lägg tillbaka lasern
- 6.Om du sedan åker ut med valrossen så har du 9 missiler kvar

OUTRUN

- 1.Sätt igång spelet ock skriv "starion"
- 2.Tryck B för extended play
- 3.Tryck D för att spara bilden
- 4.Tryck Q för info
- 5.Tryck S för att komma till nästa stage
- 6.Tryck T för 10 extra sekunder
- 7.Tryck X för att avsluta

STARQUAKE

Här är koderna:

Kwang

Cwore-här finns upphittade saker Borno, Nicha, Sochi, Hindi, Rokea, Kaled, Tsoin, Luang, Tabet, Solun, Davro, Flid, Ching, Cornucopia, Punjabi, tiddly Pom,

Kewpie Doll, Sepulche, Eupheism, Grammarion, Qarantine

BETTER DEAD THAN ALIEN

Koder: Elektra, Syzygy, Drambui, Plug, Soprano, Mayonnaise, Faucet, Potato, Woomera, Narcissus, Debutante, Firkin, Aucostic, Triptych, Jabberwocky, Whimsical

TRANTOR

Koder: Computer, Terminal, Portable, Software, Graphics, Assembly, Language, Compiler, Keyboard, Operator, Sequence, Schedule, Personal, Digitise, Database, Hardware

LEATHERNECK

- 1.Sätt igång spelet och skriv Cuthbertneck
- 2.Tryck F3 och bli odödlig

ADDICTABALL

- 1.Skriv IJC när spelet har laddats in
- 2.Tryck F1 för level 1, F2 för level 2 osv

SENTINEL

Koder till olika nivåerna:
11=54538086,24=36971075,
22=59403782,30=98926298,13=71664
005.

OBLITERATOR

Om du kommer till ett rum med ammunition så skall du ta den och gå ut ifrån det rummet, gå sedan in i det rummet igen och du kan ta ammunitionen igen. Detta kan vara bra att ha när man gillar att skjuta mycket.

ARKANOID

Håll ner shift-tangenten och skriv "DEATHSTAR" och tryck på "RETURN", tryck sedan på "S" för att flytta fram en skärm.

KARATE KID 2

Vinn över den första gubben och sedan så kan du trycka på "P" för att hoppa vidare till nästa skärm.

GOLDRUNNER

Tryck på "F4" så ändrar du monitor frekvensen och det kommer bara tre stycken fiender åt gången, tryck på "F10" så får du se på något konstigt.

RETURN TO GENESIS

Var som helst i spelet så kan du skriva "wasp.asm" som aktiverar fusk modet. Då får du också dessa nya funktioner: "F4"=Skeppet blir oförstörbart, "F5"=Ändrar monitor frekvensen, "CONTROL"=Skriver ut program versionen.

STAR WARS

När du skjuter på TIE-fighter skeppen så kan du hålla siktet i mitten av skärmen hela tiden och skjuta, eftersom dina fiender skjuter skott som alltid går mot skärmens mitt.

LIVINGSTONE

Om du vill ha evigt liv så kan du ju alltid trycka på alla tangenter, men se till att du trycker på "SPACE" sist.

Tror ni vi har hur många speltips som helst?

Skall vi "skippa" denna sidan i fortsättningen? Det beror på DIG! Ha det bra!

Jag - en ST-ägare!!

Jag har blivit ST-ägare! Det känns bra. Det ligger bra på tungan att säga det. Jag tycker faktiskt att det känns riktigt, att säga till sina grannar och vänner med förtrolig röst: "JAG HAR BLIVIT ÄGARE TILL EN ST!"

Det hela började med att jag satt hemma hos en kompis - han heter Torsten Skrytenhjälm (jag har hört hans namn i något annat sammanhang, men jag kan inte placera det just nu) och vi satt och filosoferade över tillvarons oegentligheter och annat liknande trams, när han plötsligt sade till mig:

- Vet du vad jag har skaffat mig? Jo! sa han innan jag ens hann försöka svara, jag har skaffat mig en dator. Det är inte vilken loppsamlare som helst, utan en mega-ST.

- Mega-ST, vad är det, sa jag och förundrades när Torsten drog från ett draperi och där i skenet från fyra spotlights, som tändes samtidigt som han drog ifrån draperierna och en vildsint låt spelade från ett keyboard som var inkopplad i den dator, som nu stod i sin fulla glans rikt illuminerad.

Torsten var, som du förstår, mäkta stolt över sitt förvärv.

- Du förstår, sa han när jag undrade vad han skulle ha den till, att man kan sköta bokföring, spela olika typer av spel, använda den som ordbehandlare - ja, det skulle inte förvåna mig, om man kunde lära att gå ut med hunden också!

Jag blev lite förvånad över Torstens entusiasm, eftersom jag visste att han i skolan, där vi lärde känna varandra som klasskamrater, betraktades av lärarna som i det närmaste analfabet och lärarna tävlade med varandra, om vem som kunde hitta flest grodor i Torstens uppsatser. Vad beträffar hans räkneförmåga så kunde han möjligen med möda räkna ut vad specerivarorna skulle kosta, när han handlade. Grythild, som av någon för mig fullständigt obegriplig anledning är hans hustru, brukade alltid se till att han hade jämna pengar

med sig.

Nåväl! Jag var hos honom några gånger och vi spelade alla de vanliga spelen såsom äta grisen, kamelens irrfärd, och en del svåra äventyrsspel, eller som vi numera säger adventures. För de skulle bli lite svårare, så hade vi översatt dem till swahili och för den som tyckte att detta var för lätt kunde få en översättning på gammalblekingska. Jag blev mer och mer övertygad om att dator - det är ett måste!

En lördagskväll när jag och hustrun som vanlig spelade fia med gruff tillsammans med ett par vänner, tyckte jag att det var läge att börja bearbetningen inför ett framtida datorinköp.

- Har du tänkt på hur trevligt det skulle vara att få ordning på alla räkningar, recept och annat löst krafs som ligger i olika lådor i huset och försvinner i en tunn blå rök när man försöker leta fram dem, sa jag med den mest sliskigt insmickande stämma jag kunde åstadkomma.

- Det är väl bara att städa i lådorna, sa hustrun sakligt.

- Har du inte tänkt på att det skulle vara mycket lättare att hålla reda på ekonomin, om man hade en dator där man kunde mata in alla uppgifter om kommande transaktioner, räkningar som skall betalas vid ett visst datum o.s.v.

- Det finns ju anslagstavlor att köpa, miniräknare att använda, sa hustrun i ett tonfall som skulle få Clint Eastwood att gråtande försvinna ut ur rummet. Inte behöver vi någon dator, fortsatte hon obarmhärtigt. Säg som det är i stället! Du vill ha en ny leksak!

I och för sig hade hustrun rätt, men jag protesterade livligt och med viss tillfredsställelse fann jag hennes ömma punkt:

Barnen.

(spännande forts. på nästa sid.)



(forts. Jag - en ST-ägare!)

Hur tror du att det skall gå för våra barn, om de inte får lära sig att hantera datorer från början? Alla deras kamrater har datorer hemma. Om vi inte köper till oss, så är risken överhängande att de kommer att få sitta för sig själva bespottade, hånade och mobbade i ett av skolsalens mörkaste hörn.

Jag vet, ärligt talat, inte om det var detta som fick henne att ändra inställning, eller om det var det faktum att jag påpekade för hustrun att hon kunde hålla sig ungdomlig och följa med sin tid, om vi skaffade dator.

Nåväl! Nu har jag min ST - det känns fortfarande lika bra att säga det! Nu skall vi se hur man får igång den.

Hmmmm... sätt kontakten i väggen, det har jag gjort... Stoppa in en disk i driven...det har jag gjort. Koppla in mus och joystick...det har jag också gjort.

-Det var ju klart! Den fungerar inte! Jag får gå iväg och byta den. Här kommer visst hustrun. Hej du!

-Hej på dig själv! Varför sitter du bara och glör på skärmen. Du har inte möjligtvis tänkt dig att sätta igång datorn, eller har du laddat in något teckningsprogram, där du har målat en sotare om natten?

- Mycket roligt, muttrade jag surt. Vi får åka ned till butiken och byta ut datorn eftersom den inte fungerar.

- Tryck in knappen bak så går det nog bättre!

Det är ingen större ide att du sätter på den just nu, för mina väninnor kommer snart hit och då skall vi ha programmeringskväll. Det var väl det du ville? Eller....

Jan Ove

**Ring -
"SAK -
direkt!"
031- 88 08 10**



Nya telefon- linjer öppnade!

Nu kan du ringa direkt till oss! En telefonsvarare är inkopplad om ingen svarar. Du uppger ditt namn, medlemsnummer och tel.nr. så hör vi av oss. Några som tidigare har skrivit brev, har ibland fått vänta alltför länge på svar, men nu tar vi nya och bättre tag!

Många har saknat vår BBS och nu är den äntligen inkopplad med detta nya nummer: 031 - 82 03 04.

Välkomna att ringa!

UPPGRADERING?!!

Med uppgradering menas att man bygger ut minnet i datorn. Vissa program kräver större minne än 520 kB. Lösningen på detta är att man sätter in ett kort med möjlighet att bygga ut datorns internminne. Man kan bygga ut 520 och/eller 1040 ända upp till 4 MegaByte!!

Vill du bygga ut (och vi är flera stycken!) kan vi i kraft av klubben ordna ett fördelaktigt pris. Just nu kan klubben erbjuda ett 4Meg- kort, innehållande chips till 2 MegaByte för pris 2895:-. (Min. 10 uppgrad.) Kortet kan sedan utökas till 4 Megabytes internminne!

Intresserade och frågvisa hör av sig till Kent via "SAK-direkt"-linjen eller brevledes. Märk kuvertet "Uppgradering".

Hör av er snarast, då detta inte gäller hur länge som helst.

Insändare!

Hej S.A.K.!

Grattis till utformningen av första numret av medlemstidningen! Verkligen snyggt gjort!

a) Synpunkter på innehållet: Själv är jag endast måttligt intresserad av spel, så jag hoppas att inte alltför stor del av tidningen ägnas åt detta. Jag vore mera hjälpt av recensioner av "nyttoprogram", typ ordbehandling, DTP, kalkyl, osv.

b) Skulle man kunna tänka sig att klubben köper in en scanner. Medlemmarna skulle sedan kunna komma "någonstans" med sina bilder, scanna in och kunna använda dessa hemma?

c) Sänder klubben ut inbetalningskort när det är dags att förnya medlemsskapet?

Hälsningar Lars Andersson

Svar: Tack för positiv kritik! Man mår bra av sän't! Och tack för tipsen. Jodå, vi skall recensera och har pratat om ev. temanummer med ordbehand-ling, grafik, osv.

b) Vi har köpt en! Men den har inte kommit än....

c) Jajjemånsan! Trevliga medlemmar är vi rädda om!

Red.

EFTERLYSES!

Jag är nyinflyttad i Göteborg och söker en "datorkompis".

Min adress är:

Viktor Ahlstedt

Mellangatan 10

413 01 GBG tel. 031- 13 34 95

Svenska Atari Klubben

OBSERVERA ATT VI INTE LÄMNAR NÅGON GARANTI PÅ PROGRAMMEN MEN VI BYTER GIVETVIS UT DISKETTER MED FABRIKSFEL. VI FÅLLER NU PÅ ATT FÖRNYA BIBLIOTEKET OCH DET INNEBÄR ATT VISSA AV VÅRA TIDIGARE DISKETTER HAR FÅTT NYA TITLAR. PROGRAMMEN ÄR I "AS-IS" BASIS.

Diskpris: 40 kr/disk för medlemmar. (Ange medlemmsnummer)
50 kr/disk för icke-medlemmar.

Dubbelsidig diskett uppdelad på två enkelsidiga: Dubbla priset.

PD-program (Public Domain) står för gratisprogram, som får kopieras fritt. De är gjorda av programmerare som i stället för att ta betalt för sitt arbete ställt sina program till användarnas förfogande. Ofta innehåller de adressen till den som gjort programmet - man kan då kontakta denne för att köpa nyare versioner av programmet och ibland även en manual.

Försäljningsvillkor. ----- Vi säljer inte PD-program, de är gratis. Vi säljer vår kopierings-, urvals- och distributionsservice. Därför kan vi inte garantera att programmen fungerar till 100% (Även om det är vår målsättning). Vi kan inte heller ta ansvar för eventuella skador som orsakas av användning av de program som vi distribuerar - eventuell ansvar ligger hos den person som skrivit programmet.

Så långt det är möjligt försöker vi naturligtvis svara på dina frågor och hjälpa dig med de problem som uppstår. Vi lovar att försöka - inte att lyckas. Vi förbehåller oss rätten att när som helst ändra innehållet på disketterna, eller att helt dra in dem.

Uppgraderingar. ----- Vi kommer inte att uppdatera de program som ligger på disketterna. Nya versioner kommer att läggas på nya disketter, om den nya versionen skiljer sig väsentligt (till det bättre) från den tidigare. Undantag kan komma att förekomma.

Vi vill ha dina program. ----- Har du skrivit ett bra program? Har du löst något problem som andra kanske behöver hjälp med? Har du gjort ett fantastiskt demo? Hör av dig!!

Adress till Svenska Atari Klubben:

Svenska Atari Klubben Box 470 61 402 58 Göteborg

Beställning av PD-diskar sker enklast på postens postgiroblanketter till "Svenska Atari Klubben", postgiro 491 75 44-1. Ange namn, adress, ev medlemmar, beställningar. Pris per diskett för medlemmar 40:-, icke medlemmar 50:- med reservation för prisändringar.

UTDRAG UR SVENSKA ATARI KLUBBENS PD-LISTA

SAK001-STARTDISK (Enkelsidig) Autogem, LRC, Monoemu, Sticker, Fastcopy, Intram, Monomon2, Monokydd

SAK002-NYTTODISK Nr 1 (Dubbelsidig) Agenda, Calculator, Disktop2, Sbase, Kkaten, Sticak, ProgVerw, VLFIBU, RTC12

SAK003-KOMMUNIKATION (Dubbelsidig) ANSI, Uniterm, Videotex

SAK004-MIDI SPECIAL (Dubbelsidig) CZdump, MIDIdrum, MIDIdump, MIDIplay, Sequenc 32, Synthi, TX81Z

SAK005-SPELDISK Nr 1 (Färg, Dubbelsidig) Laserbase, Starbattle, Monopol, Twogames

SAK006-SPELDISK Nr 2 (Färg, Dubbelsidig) Asaluff, Score4, Black Jack, Yatzy, Checker, Breaknoid, Fractal, Firestorm, Jackpot, Missile, Life, Pacman, Othello, Ripcord

SAK007-SPELDISK Nr 3 (Svartvit, Dubbelsidig) Diamond Miner, Mac Pan, Patience, Adventure, Anduril, Yatzy

SAK008-SPELDISK Nr 4 (Svartvit, Dubbelsidig) Checkers, Daleks, Fractal, Gobang, Happy4, Krabat, Maziaca, Night, Ogre, Pyramide, Spacewar

SAK009-GRAFIKDISK Nr 1 (Färg, Dubbelsidig) Neochrome-bilder

SAK010-GRAFIKDISK Nr 2 (Svartvit, Dubbelsidig) Artist, Diverse bilder

SAK011-PROGRAMMERINGSDISK Nr 1 (Dubbelsidig) Adventure, Disassembler, Grabber, Fed, Numbers, Pascal2, RSC-Analyse, Snapshot, Templeron

SAK012-STARTDISK Nr 2 (Enkelsidig) Dam, Command, Contents, Dcopy, Directory-Search, Dirtree, Discus, Diskmanager, Format, Interact, Loadkbd, Rambuffer, Nofrill, Undelete

SAK013-GRAFIKDISK Nr 3 (Svartvit, Dubbelsidig) Public Painter, Megablit, Little Painter, Studio

SAK014-STARTDISK Nr 3 (Enkelsidig) Amiga-Em, Format, Loader, Font, Volume, RDCV, Freeram, Snapshot, WD400, DBLBOQ, Dspeed, Stern, Ramdisk, Sectedit

SAK015-STARTDISK Nr 4 (Enkelsidig) Sort, Format2, Undelete, ACC-load, TT59, MacPan, Spooler, Clock, Diskfix, Dcopy17, IBM-PC, Lotto, STspeech

SAK016-NYTTODISK Nr 2 (Dubbelsidig) Font Master, Label, Label Maker, ST-Label, Paste Adress

SAK017-SPELDISK Nr 5 (Svartvit, Dubbelsidig) Gilgalad, Invaders, Minenfeld, Minigolf, Missile, Puzzle, Snafu, Target

SAK018-SPELDISK Nr 6 (Färg, Dubbelsidig) Azakian, DGDB, Fruit, Spacewar, Stone-age, Firestorm

SAK019-NYTTODISK Nr 3 (Dubbelsidig) Feclect, Mousdoub, QS'auto, Disco, IBM-form, Maxidisk 4mb, Picw7, Sagrotan, Serial, STwriter, Tempus dem, VDU, Bit33, Tinytool, XUTI

SAK020-GRAFIKDISK Nr 4 (Färg, Dubbelzijdig)
Palette Master, Diverse bilder

SAK021-GRAFIKDISK Nr 5 (Svartvit, Enkelsidig) Picworks, Diverse bilder

SAK022-GRAFIKDISK Nr 6 (Färg, Dubbelzijdig)
The Junk Demo, Rob Hubbard Demo, Little Sound Demo, Talking

SAK023-GRAFIKDISK Nr 7 (Färg, Dubbelzijdig)
Amiga Emu, Boink, Fuji Boink, Marbels, Shiny Bubbles

SAK024-NYTTODISK Nr 4 (Dubbelzijdig)
STickect, Character Set, Change Font, CLI, Code Tab, Copy/Format, DirPrint, Drucker, Fast Mouse, HD Utilities, Int Ram, Lifegame, Mike5, New Word, Palette, Private Eye, Rat Trap, Shell, Snapshot, Termprot, Tiny Tool

SAK025-PROGRAMMERINGSDISK Nr 2 (Dubbelzijdig) GFAbase, Linker, Dumbba, Fieldinp, Format, GDOSfont, GEM GFA, GFA-Tips, Joystick, Mini, Picshow, Quicksort, RezMaster, RSC-Conv, Screen-Dump, Xmodem, Xref, Texter

SAK026-GRAFIKDISK Nr 8 (Dubbelzijdig) Atari
Image Manager, DegasAim

SAK027-KOMMUNIKATIONS-DISK Nr 2 (Dubbelzijdig) Arc, Motorm, Starnet

SAK028-SPELDISK Nr 7 (Dubbelzijdig, Färg)
Fantasia, Monopol, Untouch

SAK029-SPELDISK Nr 8 (Dubbelzijdig, Färg)
Atarifrek, Dragon, Football, Hanoi, Haunted, Mouseme, Score42, Sensori, S'Bagg, Warzone, Woolfort, Window

SAK030-MIDIDISK Nr 2 (Dubbelzijdig, Svartvit)
Sam, Jinglebox

SAK031-MIDIDISK Nr 3 (Enkelsidig, Svartvit)
Froddrum

SAK032-GRAFIKDISK Nr 8 (Dubbelzijdig, Svartvit) Imagic, Digitaliserade bilder

SAK033-NYTTODISK Nr 5 (Dubbelzijdig) Opus
Spreadsheet, Diskmanager, Mouse-Ka-Mania

SAK034-NYTTODISK Nr 6 (Dubbelzijdig) VDOS,
Midinet, Eplan, Jekpack, Virus, KBSW7

SAK035-NYTTODISK Nr 7 (Dubbelzijdig) Uni-
figa+diverse sportstatistikprogram, Fselect, Diskaux, Sweet

SAK036-NYTTODISK Nr 8 (Dubbelzijdig)
Accent, Bicklock, Degascon, Keyedit, Monoculator, RSReanal, Spool, Sticker (ny engelsk version), Codex, Fonttrix, Retrace, Speaktex

SAK037-SPELDISK Nr 9 (Dubbelzijdig, Färg)
Chesnut, Fuzzball, Hanoi, Larn2, Masken, Othello, S'Bagg, Trifid, Twixt, Yatthzee

SAK038-SPELDISK Nr 10 (Dubbelzijdig, Färg)
Backgammon, Football, Ponto, Sensori, Thinkwork Trippolyatzky, Wheel Of Fortune, Gegen4

SAK039-NYTTODISK Nr 9 (Enkelsidig) Diverse
printer-drivers

SAK040-NYTTODISK Nr 10 (Dubbelzijdig, Svartvit) Astrolab

SAK041-NYTTODISK Nr 11 (Dubbelzijdig) Cat,
Convert, Density, Boottext, Disk-recover, formulär, Hacomini, Hyperformat, Idealist, Input, Kalender, Screendump, Superfilecopy, Spotmony, Snapshot, Speedmus, Weller-HD-Tools

SAK042-NYTTODISK Nr 12 (Dubbelzijdig)
Easytext

SAK043-SPELDISK Nr 11 (Dubbelzijdig, Svartvit) Alca, Aktiebörse, Baller, El Bozo's Window Puzzle, Gemfrac, Kalah, Life, Nim, Sensori, Solitaer, Trihex, TicTacToe

SAK044-GRAFIKDISK Nr 9 (Enkelsidig)
Cnv2gif, Deg2colr, Dega2ncr, Degadisp, Degasave, Fontconv, Ifftpc, Koa2dega, Neo2dega, Picaw7, Pm2deg, Ps2pm, Showgif, Spc2ipu, Speedeg, Specgif4

SAK045-PROGRAMMERINGSDISK Nr 3 (Dubbelzijdig) MJC, Diverse C-prg, Pro Edit

SAK046-NYTTODISK Nr 13 (Dubbelzijdig)
CWtrainer, Eisenbahn, Faktura, SMM804, Latinsprecher, Modat, Morse, Morsen, Probase, Sidplan, Toto, Widerst

SAK047-NYTTODISK Nr 14 (Dubbelzijdig)
Adress, Context, Datecopy, DCcopy, Diskscan, Lotto, Svenska, Writer, Canfield, Klondike, Kid Publisher, Set Time, Shett14, Virus

SAK048-GRAFIKDISK Nr 10 (Dubbelzijdig, Färg) Graphic Artist

SAK049-GRAFIKDISK Nr 11 (Dubbelzijdig, Färg) Neochrome sampler, Alite

SAK050-NYTTODISK Nr 15 (Dubbelzijdig)
Homeacc, Turtle 3, Hdutl, Superboot 5.5

SAK051-NYTTODISK Nr 16 (Dubbelzijdig, imeg) Digitaliserad musik, "Foreign Affair" M. Oldfield

SAK052-NYTTODISK Nr 17 (Dubbelzijdig, imeg) Digitaliserad musik, "Oxygene" M. Jarro

SAK053-GRAFIKDISK Nr 12 (Dubbelzijdig, imeg) California Beach Girls

SAK054-GRAFIKDISK Nr 13 (Dubbelzijdig, Färg) Cyber Family Demo

SAK055-SPELDISK Nr 12 (Enkelsidig, Svartvit)
Cube World

SAK056-MIDIDISK Nr 4 (Enkelsidig, Färg) Synth
Samples

SAK057-NYTTODISK Nr 18 (Dubbelzijdig)
Your2man, Tempus, WP-conv, GLmaster

SAK058-GRAFIKDISK Nr 14 (Dubbelzijdig, Färg) The Big Demo "Grafik och musikdemo som bla har
sampled musik"

SAK059-NYTTODISK Nr 19 (Dubbelzijdig)
C64emu, Protextdemo, Calc, C.A.L., ARC, ARChell121, LHARC

SAK060-PROGRAMMERINGSDISK Nr 4 (Dubbelzijdig) Professional GEM

SAK061-GRAFIKDISK Nr 15 (Enkelsidig, Färg)
Digitaliserade bilder från STARWARS samt bilder med
SPACESHUTTLE

SAK062-GRAFIKDISK Nr 16 (Enkelsidig, Färg)
Digitaliserade bilder från GHOSTBUSTERS och RAIDERS OF
THE LOST ARK

SAK063-SPELDISK Nr 13 (Dubbelzijdig, Färg)
Decoder, Knicker, Nebu, Starwrek, ROCM, Traffic

SAK064-SPELDISK Nr 14 (Dubbelzijdig, Färg)
Babel, Ormet, Tauris

SAK065-SPELDISK Nr 15 (Dubbelzijdig, Svartvit) Puffy, Hotell, Roboter, Shuttle, Superbreakout

SAK066-SPELDISK Nr 16 (Enkelsidig) Speltips
och fusk till: Diverse Arkadspel, Dungeons&Dragons, Final
Frontier, Galactic Empire, Quest, SpaceEmpireEliteIntergalactic,
Space Trader Elite, Deja vu, Kings Quest IV, Leisure Suit Larry
1, Leisure Suit Larr 2, Police Quest 1, Space Quest 1, Space
Quest 2

KORT PROGRAMBESKRIVNING AV S.A.K. PD-BIBLIOTEK. OBS! BESTÄLLNINGSNR INOM PARANTES. f=Färg, sv=Svarvit monitor

Adress	Adressregister med namn och adresser	(SAK 047)
Account	Stojigt prg som omvandlar textfiler	(SAK 036)
ACC-load	Laddar in Acc	(SAK 015)
Adventure	Ett skivspel	(SAK 007) sv
Adventure	Programeringsprg för Adventure spel	(SAK 011)
Agenda	Almanacka	(SAK 002)
Altiobörse	Aktiespel	(SAK 043) sv
Alm	Pyramidspel	(SAK 043) sv
Alm	10 melodier med bilder. Kan kopplas till sym	(SAK 049) f
Amiga-em	Grafikdemo över Amiga's desktop	(SAK 014)
Amulit	Actionspel	(SAK 007) sv
ANSI	ANSI-rutit för modem	(SAK 003)
ARCshol121	Skal som underlättar användandet av ARC, LHA RC	(SAK 059)
ARC	Pilpackare. Filer tar mindre plats	(SAK 059)
Artist	Ritprg	(SAK 010) sv
Asaluff	Luffback	(SAK 006) f
Astrolab	Se placeringar i läge på stjärnhimlen	(SAK 040) sv
Autogram	Autogram för sk GEM-prg	(SAK 001)
Azarias	Rymdspel	(SAK 018) f
Backgammon	Brädspelet	(SAK 033) f
Baller	Shoot-Em-Up spel	(SAK 043) sv
Block Asst	Kortspel	(SAK 006) f
Breakanoid	Ett klassiskt variant av Breakout	(SAK 006) f
Block	Ställer in system-id	(SAK 019)
BK33	Formaterings/kopieringsprg	(SAK 041)
Boottext	Visar text vid uppstart av datorn	(SAK 059) f
C4-form	Överflyttar filer till C44	(SAK 059)
C.A.L.	Ändrar ARC-filer till LZH-filer	(SAK 059)
Calc	Pickrättare	(SAK 002)
Calculator	Pickrättare	(SAK 002)
California Girls	Grafikdemo med bläckblåda damer	(SAK 053) m
CAT ACC	Acc som samlar lagstämning i lämplig för mus (SAK 041)	(SAK 041)
Chess-spel	Damspel	(SAK 006) f
Checker	Damspel	(SAK 006) f
Checkers	Damspel	(SAK 006) f
Chessmat	Shackspel	(SAK 037) f
Clock	Klocka	(SAK 015)
Coder	Acc som sänder skrivarkoder	(SAK 036)
Command	Skriv PC-kommandon	(SAK 012)
Contents	Diskregister	(SAK 012)
Content	Texteditor (ordbehandlare)	(SAK 047)
Convert	Ändrar bilder till olika format	(SAK 041)
Conv2gif	Ändrar Degas och Neo till GIF-bilder	(SAK 044)
CZ-sharp	Editorprg för CASIO CZ-sym	(SAK 004)
Cube World	Tridimensionell labirint	(SAK 055) sv
CW Trainer	Morsningsprogram	(SAK 046)
Cyber Family Demo	Grafikdemo av Cyber-program	(SAK 054) f
Diska skatter om du kan	Diska	(SAK 008) sv
Dam	Brädspelet	(SAK 012)
DBLBOO	Dubbel-boost	(SAK 014)
Datocopy	Kopieringsprogram	(SAK 047)
Doopy	Kopiering/Formateringsprg	(SAK 012)
047) Dega2colr	Ändrar Degas till Colr-bilder	(SAK 044)
Dega2colr	Ändrar Degas till Neo-bilder	(SAK 044)
Degadisp	Visar alla typer av Degas-bilder	(SAK 044)
Degasave	Akt-Help sparar skärmbild som Degas	(SAK 044)
Densit	Kvalitetskontroll av DEGA3-bilder (Mosa)	(SAK 041)
DGD8	Arbetsblad	(SAK 018) f
Diamond Miner	Flocka upp diamanter	(SAK 007) sv
Digital musik - "Foreign Affair" M. Oldfield	Digital musik	(SAK 051)
Digital musik - "Oxygen" M. Jarre	Digital musik	(SAK 052)
Directory-search	Diskregister	(SAK 012)
Dirtree	Diskregister	(SAK 012)
Dinosa	Diskregister	(SAK 012)
Disksex	Disk-editor	(SAK 035)
Diskfix	Lag filer mm	(SAK 015)
Disk manager	Acc som formaterar/kopierar (SAK 012, 033) Disk recover	(SAK 012, 033)
sera raderats av misstag	Raderar filer	(SAK 041)
Diskscan	Diskeditor	(SAK 047)
Disktop2	Hälför rull på dina disketter	(SAK 002)
Dissassembler	Maskinkoder-editor	(SAK 011)
Disco	Diskregister	(SAK 012)
Doped	Texter hanterat på diskdrive	(SAK 014)
EasyFont	Disk Top publicering-program	(SAK 042)
Easobahn	Styrning av modellbuss via dator	(SAK 046)
El Bono	Chess-spel	(SAK 043) sv
Eplan	Ritar elektronisk-schemor	(SAK 034) sv
Faktura	Gör fakturer och printar ut dem sen	(SAK 046)
Fascioopy	Kopieringsprg	(SAK 001)
FED	Post-editor	(SAK 011)
Firstorm	Rymd-spel	(SAK 006) f
Font	Post-laddare	(SAK 014)
Fontcovr	Ändrar Degas fonter till GDOS format	(SAK 044)
Font Master	Konstruera nya stityper	(SAK 016)
Fontrix	Fontladdare som Acc	(SAK 036)
Format	Formateringsprg	(SAK 012)
Format2	Formateringsprg	(SAK 015)
Formulär	Rolig kalkylator för önskan	(SAK 041)
Football	Amerikansk fotboll	(SAK 038) f
Fractal	Skapar vackra fraktal-mått	(SAK 008) sv
Freedom	Trum-musik med sampled ljud	(SAK 031) sv
Freem	Visar ledigt minne	(SAK 014)
Fruit	Enarmad bandit	(SAK 018)
Footet	Pilvagnare	(SAK 019, 035)
Snyggst arcade-spel	Spelvariant av Tron	(SAK 037) f
Gegen4	Shampmässigt vackra möster	(SAK 038) f
Gemfrno	Spel	(SAK 043) sv
Gilgahad	Spel	(SAK 017) sv
GL-master	Teppesbära glosprogram	(SAK 057) f
Gobang	Spel	(SAK 008) sv
Grabber	Akta dig för robotarna	(SAK 011)
Graphic Artist	Demo av grafikprogram	(SAK 041)
Hammer	Utskrift av DEGA3-bilder	(SAK 041)
Hanoi	Strategi-spel	(SAK 037) f
Happy4	Förbruk i fyra i rad i samma datorn	(SAK 008) sv
Heduli	Diverse härskskap tillbehör som necessary (SAK 050)	(SAK 050)
Hushållsbudget	Planeringsprogram (SAK 050) Hyperformat	(SAK 041) IBM-Form
920kb	Formaterar	(SAK 019)
IBM-disketter	Formaterar	(SAK 019)
IBM-PC	Demonstrerar en PC's hastighet	(SAK 015)
Idolstat	Överflyttar textfiler till två spalter	(SAK 041)
Itape	Ändrar IFP-bilder till Spectrum 512 bilder	(SAK 041)
Imagic	Grafik (Compiler (Demonstration))	(SAK 032) sv
lapel	Tredimensionell text-editor	(SAK 041)
lagra m	Ramdisk	(SAK 001)
lavadors	Kommer de ihåg SPACE-INVADERS?	(SAK 017) sv
Jackpot	Enarmad bandit	(SAK 006) f
Jok pack	Sk Crascher som gör filer mindre	(SAK 034)
Kalsh	Motornatitpel	(SAK 043) sv
Kalender	Är-almanacka	(SAK 041)
KBSW7	Svenska texter för engelsk TOS	(SAK 034)

Keyedit	Konfigurerar tangentbordet	(SAK 036)
Kid Publisher	DTP-program för barn	(SAK 047)
Klaster	Register i kartotekformat	(SAK 002)
Klondike	Pattens spel	(SAK 047)
Kon2doga	Ändrar Atari 8-bit Koala till Degas bilder	(SAK 044)
Krabat	Schackspel	(SAK 003) sv
Label	Pakett (Disk etikettprg)	(SAK 016)
Label Maker	Ävenorast Disk-etikettprg	(SAK 016)
Lara2	Adventure	(SAK 037) f
Laserbase	Hindra inkommande missiler	(SAK 005) f
Lautsprecher	Riktar ut högtalarkonstruktioner	(SAK 046)
Lotto	Shampmässiga lottorader	(SAK 015)
LHA RC	Pilpackare (LZH). Filer tar mindre plats	(SAK 059)
Life	Livets gång	(SAK 006) f
Life	Livets gång	(SAK 043) sv
Little Painter	Ritprg	(SAK 013) sv
Little Sound demo	Ljud-demo	(SAK 022) f
Loader	Laddar fonter	(SAK 014)
Loadtbl	Acc som ändrar keyboardlayout	(SAK 012)
Loote	Shampmässiga lottorader, GFA-prg	(SAK 047)
LRC	Laddar in en bild som bakgrund till desktop (SAK 001) MacPa	(SAK 007) sv
Variant av det världskända Packman	Ett gammalt klassiskt spel	(SAK 007) sv
Maskos	Ramdisk som kompimerar filer	(SAK 018)
Maxdisk 4mb	Leta i en labirint efter skatten	(SAK 003) sv
Maxtacs	Databasprogram	(SAK 046) f
Model	Ritprg	(SAK 013) sv
Mogabit	Shampmässiga lottorader	(SAK 004)
MIDI-drum	Lagrar och laddar ljud till system	(SAK 004)
MIDI-dump	Koppla ihop flera ST i ett verktyg via midi	(SAK 034)
MIDI-set	Musik-demo, Koppla MIDI-kablar	(SAK 004)
MIDI-play	Klara dig igenom minifilm	(SAK 017) sv
Minisfield	Minigolf	(SAK 017) sv
Missile	Hindra inkommande missiler	(SAK 006) f
Missile	Hindra inkommande missiler	(SAK 017) sv
MJC	C-kompilator för prg-språket C	(SAK 045)
Monocoma	Kör högupplösningssprg på färgtv (SAK 001, 036) f	(SAK 001) sv
Disk editor	Det världskända monochromspel	(SAK 005) f
Monopol	Shäker monstern om den står orörd	(SAK 001)
Monoskydd	Morsningsprogram	(SAK 046)
Morse	Morsningsprogram	(SAK 046)
Morse	Morsningsprogram	(SAK 019)
Mosadamb	Ändrar mus-påspas utseende	(SAK 033)
Mosca-Ka-Mania	Ritprg samt musikprg	(SAK 049) f
Neochrome	Ändrar Neochrome bilder till Degas bilder (SAK 044)	(SAK 044)
Neo2doga	Ändrar Neochrome bilder till Degas bilder (SAK 044)	(SAK 044)
Disk editor	Styr maskar igenom labirint	(SAK 012)
Night	Tändstifta-spel	(SAK 003) sv
Nim	Numrerar raderna i en fil	(SAK 043) sv
Numbers	Strategispel	(SAK 011)
Ogre	Kalkylprg sk Spreadsheets	(SAK 003) sv
Opas	Det kända spelet	(SAK 006, 037) f
Ophello	Behövs förklarar?	(SAK 006) f
Palto Master	Ritprg	(SAK 020) f
Panel 2	Ett skal för Pascal-programmerare	(SAK 011)
Paste Address	Adress-etikettprg	(SAK 016)
Patience	Kortspel	(SAK 007) sv
Paste	Luffback	(SAK 038) f
Picow7	Överflyttar bilder till olika bildformat	(SAK 019)
044) Picworks	Bildmanipuleringsprg	(SAK 021) sv
Print2deg	Ändrar Print master icons till Degas	(SAK 044)
Probase	Databasprogram	(SAK 046) sv
ProEdit	Texteditor (Ordbehandlare)	(SAK 045)
Professional Gem	Program och text som förklarar GEM	(SAK 060)
Prograw	Registerprg för disketter, som även gör disketiketter (SAK 002)	(SAK 002)
Protect	Ordbehandlare	(SAK 059)
Palto	Ändrar Print shop icons till Print master	(SAK 044)
Public Painter	Ritprg som kan hantera IMG-bilder	(SAK 013) sv
Puzzle	Chess-spel	(SAK 017) sv
Pyramide	Bygg pyramider	(SAK 003) sv
QStato	Shampmässiga lottorader	(SAK 019)
Rambuffer	Ramdisk och printbuffer som ACC	(SAK 012)
Ramdisk	Ramdisk	(SAK 014)
Refract	Spelar in och upp massen rörelser.	(SAK 036)
Ripcord	Pilvagnare	(SAK 006) f
RDVC	Pilvagnare	(SAK 014)
Rob Hubbard-demo	Grafik-demo	(SAK 022) f
RSC-Analyt	Analyserar Resource-filer	(SAK 011)
RSR-Analyt	Analyserar Resource-filer	(SAK 036)
RTCL2	Titta på resource-filer	(SAK 002)
Sagratna	Vindstödare	(SAK 019)
Shase	Registerprg	(SAK 002)
Score4	Förbruk i fyra i rad i samma datorn	(SAK 006) f
Scoredump	Ther ett "foto" av bildskärmen	(SAK 041)
Scotedit	Diskeditor	(SAK 014)
Sensori	Gissa toner i sekvens	(SAK 038) f
Serial	Gissa nummer i sekvens	(SAK 043) sv
time	Ändrar serier på diskett	(SAK 019) sv
Sequenc32	Ställer datorns klocka	(SAK 047)
Shet14	32 kanals Sequencerprg	(SAK 004)
Visar GIF bilder	Spreadsheets-prg för matematiska kalkyler (SAK 047)	(SAK 047)
SMM804	Skrivare tillägg för SMM804	(SAK 044)
Snafu	Akta dig för ormen	(SAK 017) sv
Snaphot	Fotografier skärmbild och sparar bild på disk	(SAK 011)
Solitaire	Brädspelet	(SAK 043) sv
Sort	Brädspelet	(SAK 015)
Spe2eps	Ändrar Spectrum512 compressed till uncompress. (SAK 044)	(SAK 044)
Rymdspel	Rymdspel	(SAK 008) sv
Spacewar	Rymdspel	(SAK 018) f
Spaktoz	Datorn talar	(SAK 036)
Speedeg	Ändrar Spectrum512 bilder till Degas bilder (SAK 044)	(SAK 044)
Ändrar Spectrum512 till GIF bilder	Ändrar Spectrum512 till GIF bilder	(SAK 044)
Speed	Målar hastigheter på din disk-drive	(SAK 041)
Speedmouse	Accelerator som snabbare upp musen	(SAK 036)
Speed	Printerbuffer	(SAK 015)
Speeder	Printerbuffer	(SAK 041)
Speedway	Kontrollerar resource-filers inasaball	(SAK 037) f
Shags	Strategi-spel	(SAK 005) f
Starbelle	Bra variant av Spaceinvaders	(SAK 002)
STonle	Ett sk Spreadsheets	(SAK 046) sv
STDPLAN	Planeringskalender för studenter	(SAK 014)
Starm	Terminalsprg för modem	(SAK 001) sv
Sticker	Disketiketter	(SAK 036) sv
Sticker	Disketiketter. Ny engelsk version.	(SAK 041)
STK-laddare	Kalender med Time manager	(SAK 014)
STlabel	Disk-etikettprg	(SAK 016)
Stove-ago	Arkad-spel	(SAK 018) f
Stipoch	Ett prg som datorn sål tala	(SAK 015)
Studio	Ritprg	(SAK 013) sv
STW-riter	Ordbehandlare	(SAK 019)
Superboot	Autobootprogram för härddisk. Utmärkt bra. (SAK 050)	(SAK 041)
Superfilecopy	Filkopieringsprogram	(SAK 045)
Sweet	Kalkylator	(SAK 045)
Svevika	Svensk desktop. GFA-prg	(SAK 047)

Synthi	- Lek med ST's ljudchip	(SAK 004)
Synth Samples	- Många melodier till din synt via MIDI	(SAK 046)
Talking	- Inläsande dator	(SAK 022)
Target	- Sikta kanonen rätt	(SAK 017)
Templemon	- Maskinödsmonitor och debugger	(SAK 011)
Tempus dem	- Ordbehandlar demo (SAK 019, 057)	Big Demo
Grafik och musikdemo, Suveränt bra gjord.		(SAK 038)
The Junk Demo	- Grafik demo	(SAK 022)
Thinkwork	- Spelvariant av Boulder Dash	(SAK 018)
TicTacToe	- Brädspelet	(SAK 043)
Tinytool	- Diskettor som ACC	(SAK 019)
TI99	- Calculator	(SAK 015)
Toto	- Ett program för travspel	(SAK 046)
Try	- Trystuf 2 och Tryview3 prg som visar bilder (SAK 044, 041)	
Trifid	- Space-spel	(SAK 037)
Tribes	- Brädspelet	(SAK 043)
Trippelxy	- Yatzy-spel	(SAK 038)
TX81Z	- Editor för Yamaha TX syntar	(SAK 004)
Twist	- Strategi-spel	(SAK 037)
Undetete	- Räkna raderna i filer	(SAK 012)
Uett ligg	- Sportstatistik	(SAK 035)
Uniform	- Kommunikationsprg för modem	(SAK 003)

Weller HD Tools	- Hårddisk hjälpmedel	(SAK 041)
Wheel Of Fortune	- Lyckspelet	(SAK 031)
Virus	- Virus ödare som accessory	(SAK 047)
VIDOS	- Alternativ desktop, Mycket bra	(SAK 014)
VIDII	- Virusödare	(SAK 019)
Vidotek	- Kommunikationsprg för televerkets Vidotek system (SAK 003)	
Widorst	- Räkner ut märkning på motstånd	(SAK 046)
Virus	- Virusödare som accessory	(SAK 014)
VLFIUU	- Privatkonometriprg	(SAK 002)
Volume		(SAK 014)
W.P. CONV	- Konverterar till olika textformat	(SAK 057)
Writer	- Svenskt ordbehandlingsprogram, GFA-prg (SAK 047)	WD400
Ordbehandlare		(SAK 014)
XUTI	- ACC som kopierar, form, ändrar printer, Key-board, reparerar filer, visar ledigt minne.	(SAK 019)
Yathzee	- Tärningspelet	(SAK 037)
Yatzy	- Tärningspelet	(SAK 006)
Yatzy	- Tärningspelet	(SAK 007)
YOUR2MAN	- Valda delar av A.Ramos utmärkta bok	(SAK 057)